

"...

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesinin yürürlüğün durdurulması istemini de içeren gerekçe bölümü şöyledir:

"I. OLAY

03.04.2003 kabul tarihli ve 4839 sayılı "Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun", 17 Nisan 2003 gün ve 25082 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

4839 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle 5434 sayılı Kanun'un 14 üncü maddesinin (a) fıkrasında yer alan emekli keseneği oranı % 15 ten, %16 ya yükseltilmiştir

4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 2. maddesiyle, 5434 sayılı Kanunun 40. maddesinin :

a) Birinci fıkrası değiştirilerek zorunlu emeklilik yaş sınırı 61'e düşürülmüş; iştirakçilerin görevleriyle ilgilerinin kesilmesini gerektiren yaş sınırının 61 yaşını doldurdukları gün olduğu, 61 yaşını dolduranların açıktan ya da naklen atamalarının yapılamayacağı, ancak, personel kanunlarındaki yaş sınırlarına ilişkin hükümler ile 43 üncü madde hükmünün saklı olduğu,

b) (a) bendi değiştirilerek; 6400 ve daha yukarı ek göstergeli görevlere ortak kararname ya da Bakanlar Kurulu kararı ile atanmış olup, bu görevleri fiilen yürütenlerden görevinin önem, sorumluluk ve niteliği yönünden hizmetine gereksinim duyularak görevde kalmalarında yarar görülenlerin yaş sınırının, Bakanlar Kurulu kararı ile 65 yaşını doldurdukları günü geçmemek üzere uzatılabileceği,

c) (d) bendi değiştirilerek; (a) bendinde belirtilen görevlere 61 yaşını, (b) bendinde belirtilen görevlere 67 yaşını ve (ç) bendindeki görevlere de karşılığında gösterilen yaş sınırını doldurmuş bulunanların açıktan ya da naklen atanamayacakları bildirilmiştir.

4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 6. maddesi ile 5434 sayılı Kanunun 139 uncu maddesine yeni fıkralar eklenerek, emekli ve malûllük aylığı alanlardan kendileri için 120, eşleri için 90, çocuklardan her biri için 60, ana ve babalardan her biri için 90, dul aylığı alanlardan 90, yetim aylığı alanlardan 60 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucunda bulunacak tutarda sağlık katkı payı alınacağı; ancak bu katkı payının hiçbir şekilde emekli, malûllük, dul ve yetim aylıklarının %1 ini geçemeyeceği bildirilmiştir. 5434 sayılı Kanunun 64 üncü maddesi ile 03.11.1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'a göre aylık bağlananlar ve Vatanî Hizmet Tertibinden aylık alanlar, sağlık katkı payından muaf tutulmuşlardır.

4839 sayılı Kanunun:

a) (Çerçeve) 7 nci maddesi ile 5434 sayılı Kanuna "Geçici Madde 213" eklenerek; 40 ıncı maddenin (a) bendi kapsamındaki iştirakçilerden bu Kanunun yayımı tarihinden önce 61 yaşını dolduranların Kanunun yayımı tarihinden itibaren, Kanunun yayımını izleyen 2 ay

içerisinde 61 yaşını dolduranların ise 61 yaşını doldurdukları tarihten itibaren 2 ay süre ile görevde kalacakları,

b) (Çerçeve) 8 inci maddesiyle, 5434 sayılı Kanuna "Geçici Madde 214" eklenerek, 61 yaş haddi nedeniyle bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emekliye sevk edilenler hakkında Ek 68 inci maddenin 1. fıkrasında öngörülen 2 yıllık sürenin aranmayacağı; bunlardan 30 yıllık fiili hizmet süresini doldurmamış olanlara, bir kereye mahsus olmak üzere, bir aylık tutarında ek emekli ikramiyesi verileceği yolunda hükümler getirilmiştir.

4839 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde ise, bu Kanunun 1 inci maddesinin 15.04.2003 tarihinde, 6. maddesinin 01.04.2003 tarihinde, diğer maddelerinin ise yayım tarihinde yürürlüğe gireceği bildirilmiştir.

4839 sayılı Kanunun yapmış olduğu bu düzenlemelerin Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2, 5, 7, 10, 13, 48, 49, 60 ve 140 ıncı maddelerine aykırı olduğu görülmektedir.

II. İPTALİ İSTENİLEN HÜKÜMLER

İptali istenen hükümler şunlardır:

1. 03.04.2003 tarih ve 4839 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değiştirilen, 5434 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin (a) fıkrası

4839 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde şu hüküm yer almaktadır:

"MADDE 1.- 08.06.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun 14 üncü maddesinin (a) fıkrasında yer alan "%15" oranı "%16" olarak değiştirilmiştir."

4839 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değiştirilen 5434 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin (a) fıkrasının iptali ve iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüğün durdurulması istenmektedir.

2. 03.04.2003 tarih ve 4839 sayılı Kanunun (Çerçeve) 2 nci maddesiyle değiştirilen, 5434 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrası ile aynı maddenin (a) ve (d) bendleri

4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 2 nci maddesi şöyledir:

"MADDE 2.- 5434 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrası ile aynı maddenin (a), (b) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İştirakçilerin görevleri ile ilgilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 61 yaşını doldurdukları tarihtir. 61 yaşını dolduranların açıktan veya naklen tayinleri yapılamaz. Ancak, personel kanunlarındaki yaş hadlerine ilişkin hükümler ile 43 üncü madde hükmü saklıdır."

"a) 6400 ve daha yukarı ek göstergeli görevlere müşterek kararname veya Bakanlar Kurulu kararı ile atanmış olup, bu görevleri fiilen yürütmekte olanlardan görevin önem, sorumluluk ve niteliği itibarıyla hizmetine ihtiyaç duyulup görevinde kalmalarında fayda görülenlerin yaş hadleri, Bakanlar Kurulu kararı ile 65 yaşını doldurdukları tarihi geçmemek üzere uzatılabilir."

"b) Üniversite öğretim üyelerinin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 67 yaşını doldurdukları tarihtir"

"d) (a) bendinde belirtilen görevlere 61 yaşını, (b) bendinde belirtilen görevlere 67 yaşını ve (ç) bendinde belirtilen görevlere de hizarlarında gösterilen yaş hadlerini doldurmuş bulunanlar açıktan veya naklen tayin edilemezler."

4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 2 nci maddesiyle değiştirilen, 5434 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrası ile aynı maddenin (a) ve (d) bentlerinin iptali ve iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulması istenmektedir.

3. 03.04.2003 tarih ve 4839 sayılı Kanunun (Çerçeve) 6 ncı maddesiyle, 5434 sayılı Kanunun Geçici 139 uncu maddesine eklenen fıkralar

4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 6 ncı maddesi şöyledir:

"MADDE 6.- 5434 sayılı Kanunun Geçici 139 uncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Bu madde uyarınca yapılacak sağlık yardımları için her ay:

1- Emekli veya malûllük aylığı alanlardan;

a) Kendileri için 120,

b) Eşleri için 90,

c) Çocuklarının her biri için 60,

d) Ana ve babalarının her biri için 90,

2- Dul aylığı alanlardan 90,

3- Yetim aylığı alanlardan 60,

Gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda sağlık katkı payı alınır. Ancak, bu katkı payı hiç bir şekilde emekli, malûllük, dul ve yetim aylıklarının yüzde birini geçemez.

Bu Kanunun 64 üncü maddesi ile 3.11.1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylık bağlananlardan ve Vatani Hizmet Tertibinden aylık alanlardan sağlık katkı payı alınmaz."

4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 6 ncı maddesiyle, 5434 sayılı Kanunun Geçici 139 uncu maddesine eklenen bu fıkraların iptali ve iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulması istenmektedir.

4. 03.04.2003 tarih ve 4839 sayılı Kanunun Çerçeve 7 nci maddesiyle, 5434 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 213

4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 7 nci maddesi şöyledir:

"5434 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 213.- 40 ıncı maddenin (a) bendi kapsamında bulunan iştirakçilerden;

a) Kanunun yayımı tarihinden önce 61 yaşını dolduranlar Kanunun yayımı tarihinden itibaren,

b) Kanunun yayımını izleyen iki ay içerisinde 61 yaşını dolduranlar 61 yaşını doldurdıkları tarihten itibaren,

İki ay süreyle görevlerinde kalırlar."

4839 sayılı Kanunla, 5434 sayılı Kanuna eklenen söz konusu Geçici Madde 213'ün iptali ve iptal davası sonuçlanıncaya kadar ve yürürlüğünün durdurulması istenmektedir.

5. 03.04.2003 tarih ve 4839 sayılı Kanunun (Çerçeve) 8 inci maddesiyle, 5434 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 214,

4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 8 inci maddesi şöyledir:

"5434 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir:

GEÇİCİ MADDE 214.- Bu Kanunun getirdiği 61 yaş haddi nedeniyle bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emekliye sevk edilenler hakkında Ek 68 inci maddenin birinci fıkrasında öngörülen iki yıllık süre aranmaz. Bunlardan 30 yıllık fiili hizmet süresini doldurmamış olanlara, bir kereye mahsus olmak üzere, bir aylık tutarında ek emekli ikramiyesi verilir."

4839 sayılı Kanunla, 5434 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 214'ün iptali ve iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüğünün durdurulması istenmektedir.

6. 03.04.2003 tarih ve 4839 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi

Söz konusu 9 uncu madde şöyledir:

"MADDE 9.- Bu Kanunun 1 inci maddesi 15.4.2003 tarihinde, 6 ncı maddesi 1.4.2003 tarihinde, diğer maddeleri ise yayımı tarihinde yürürlüğe girer."

4839 sayılı Kanunun söz konusu 9 uncu maddesinin iptali ve iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüğünün durdurulması istenmektedir.

III. İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇESİ

1. GENEL OLARAK

Anayasa'nın 2 nci maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal bir hukuk devleti olduğu bildirilmiştir.

"Sosyal Devlet" in temel unsurları arasında, sosyal adaletin ve sosyal güvenliğin sağlanması yer almaktadır.

Sosyal güvenlik, bireylere ekonomik güvence sağlayan, onu belli olası zararlara karşı koruma işlevini üstlenen, sosyal zararlara karşı ekonomik yönden güçlü kılmayı amaçlayan kurumlar bütünüdür.

Sosyal güvenliğin sağlanması, çağdaş toplumlarda insanların geleceğini güvence altına almaya, gönencini, huzurunu ve mutluluğunu sağlamaya yönelik etkinliklerin en önemlilerindendir.

Anayasamız 60 ıncı maddesinde Devletin herkesin sosyal güvenliğini sağlamakla yükümlü olduğunu bildirmiştir.

Devlet, bu işlevini Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Bağ - Kur gibi sosyal güvenlik kurumları aracılığı ile yerine getirmektedir.

Kuşkusuz, sosyal güvenliğı sağlamak için kurumsal yapılaştırmayı gerçekleştiren Devlet; onu korumakla da yükümlüdür.

Devlet'in sosyal güvenlik sistemini ve kurumlarını koruma görevi, yasama organının kanunları kabul ederken, sosyal güvenlik kurumlarını güçlü bir malî yapıda tutmasını ve aktüeryal denge hesabını gözetmesini zorunlu kılmaktadır.

Sosyal bir hukuk devleti, toplum ve çalışma yaşamında adalete ve eşitliğe dayalı bir hukuk düzeni kurmak durumundadır. Böyle bir hukuk düzeni ise, her alanda olduğu gibi, sosyal güvenliğe ilişkin düzenlemelerde de, eşitlik, hukuk istikrarı, hukuk güvenliğı ve kazanılmış hakların korunması ilkelerinin gözetilmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu gerçeklere karşın, söz konusu 4839 sayılı Kanunla 5434 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle, zorunlu emeklilik yaşının aniden ve kademeli bir geçiş düzenlemesi yapılmadan 65'den 61'e indirilmesi ve bir geçiş dönemi öngörülmeden bu yaş haddinin derhal uygulamaya konulması, emekli keseneklerinin yükseltilmesi ve sağlık katkı payı uygulamasının getirilmesi, hukukî statüleri kanunla oluşturulan ve bu statü kurallarına güvenerek geleceklerini tasarlayan kamu görevlilerinin kazanılmış haklarını, sosyal güvenlik beklentilerini ve sosyal durumlarını zedelemiştir. Böyle bir durumun sosyal bir hukuk devletinde olması gereken istikrar, hukukî belirlilik ve hukuk güvenliğı nitelikleriyle bağdaşmayacağı da açıktır.

Zorunlu emeklilik yaş sınırının aniden düşürülmesinin, kamu yönetimindeki insan kaynağının yetiştirilmesi, hizmette aksama ve yönetim boşluğu olmaması amacıyla yürütülen plan ve programların da kesintiye uğramasına neden olacağı yadsınamaz.

Her meslek kesiminden, ülke yönetiminde görev ve sorumluluk üstlenmiş deneyimli kamu görevlilerini söz konusu kanunla, varolan sisteme göre erken emekli olmaya zorlamanın; ülkenin içinde bulunduğu i ve dış koşullar, ülke çıkarları ve kamu hizmetlerinin gerekleri, dolayısı ile kamu yararı ile bağdaştırılması da olanaksızdır.

Diğer yandan, 5434 sayılı Kanunda 4839 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle; emeklilik hakları bakımından, 6400 ve üstü ek göstergeli görevlerde bulunan ve bu görevlere Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek kararname ile atanmış olan kamu görevlileriyle, bu nitelikte olmayan kamu görevlileri arasında yaratılmış olan eşitsizliklerin, kamu yararı ve kanun önünde eşitlik ilkeleri ile bağdaşmayacak ve açıklanamayacak boyutlarda olduğu da kabul edilmelidir.

Anayasa'mızın 128 inci maddesine göre, emekliliğe ilişkin düzenlemelerin kanunla yapılması gerekirken, hiçbir somut ölçü getirilmeden, kimi kamu görevlilerinin emeklilik yaş sınırının uzatılmasının Bakanlar Kurulu'nun takdirine ve kararına bırakılması da, 4839 sayılı Kanun'un getirdiği bir başka sorun kaynağını oluşturmaktadır.

Değinilen bu hususlar bakımından, 5434 sayılı Kanunun 4839 sayılı Kanunla değiştirilen ve hakkında iptal isteminde bulunulan hükümleri, T.C. Anayasa'sına aykırı nitelikler taşımaktadır.

Bu hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar uygulamasının, kamu görevlilerini emeklilik başta olmak üzere kimi sosyal güvenlik hakları bakımından ileride giderilmesi ve onarılması olanaksız hukuksal ve yasal sorunlar veya olumsuzluklarla karşı karşıya bırakacağı açıktır.

Etki alanları geniş ve kalıcı olan söz konusu hükümlerin, özellikle görevin nitelik ve sorumluluklarına uygun elemanların yetiştirilmesinin yıllar aldığı alanlarda, deneyimli ve yeterli elemanların en verimli dönemlerinde çalışma yaşamı dışına itilmesine yol açacağı da görülmektedir.

Bu nedenle iptali istenen söz konusu hükümlerin, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasında sayısız yarar ve zorunluluk vardır.

1. 4839 SAYILI KANUNUN 1 İNCİ MADDESİYLE DEğİşTİRİLEN 5434 SAYILI KANUNUN 14 ÜNCÜ MADDESİNİN (a) FIKRASININ ANAYASA'YA AYKIRILIğI

4839 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, 5434 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin (a) fıkrasındaki %15 oranı, %16 olarak değiştirilmiştir.

Sosyal güvenlik sistemine katılmış, bundan doğan borçları ve yükümlülükleri istikrar kazanmış iştirakçilerin emeklilik kesenek oranlarının sürekli yükseltilmesi, hukukî güven ve hukukî istikrar unsurlarını zedelemesi bakımından Anayasa'nın 2 nci maddesinde yer alan "hukuk devleti" ilkesi ile bağdaşmamaktadır. Ne yazık ki 4839 sayılı Kanunla da kesenek oranı bir kez daha yükseltilmiştir.

Böyle bir kesenek oranı yükseltilmesi Anayasa'nın 2 nci maddesinde belirtilen "sosyal devlet" ilkesine de aykırı düşmektedir; çünkü iştirakçilerin sosyal güvenlik haklarından yararlanmasını güçleştirmektedir.

Diğer yandan, 4839 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, 5434 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin (a) fıkrasındaki %15 oranı %16 olarak değiştirilirken, bağlantılı diğer düzenlemelerin dikkate alınmaması da sorunlara yol açmaktadır. Bunun nedeni, 14 üncü maddenin (b) fıkrasının 2 nci bendinde, "bu gibilerden o ay için ayrıca (a) fıkrasında yazılı %15 kesilmez"; (d) fıkrasında "(a) fıkrasında yazılı %15 emeklilik keseneğine karşılık ..." denilerek, (a) fıkrasındaki orana gönderme yapılmasıdır. Bu fıkralardaki oranların (a) fıkrası ile birlikte değiştirilmemiş olması, 14 üncü maddenin fıkraları arasında uyumsuzluk yaratmaktadır. Böyle bir uyumsuzluk, Anayasa'nın 2 nci maddesindeki "hukuk devleti" ilkesiyle çelişmektedir; çünkü "hukuk devleti", istikrarlı ve güven duygusu yaratan bir hukuk düzeninin varlığını gerekli kılar. Maddeleri ve maddelerinin fıkraları birbiriyle çelişen kanunlarla böyle bir düzenin kurulamayacağı ise açıktır.

Bu nedenlerle, Anayasa'nın 2 nci maddesine aykırı olan söz konusu (a) fıkrasının iptali gerekmektedir.

2. 4839 SAYILI KANUNUN (ÇERÇEVE) 2 NCİ MADDESİYLE DEĞİŞTİRİLEN, 5434 SAYILI KANUNUN 40 İNCİ MADDESİNİN 1 İNCİ FIKRASI İLE AYNI MADDENİN (a) VE (d) BENTLERİNİN ANAYASA'YA AYKIRILIĞI

A) 40 ıncı Maddenin 1 inci Fıkrasının Anayasa'ya Aykırılığı

5434 sayılı Kanunun 4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 2 nci maddesiyle değiştirilen 40 ıncı maddesinin 1 inci fıkrasında, "İştirakçilerin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesi gerektiren yaş haddi 61 yaşını doldurdıkları tarihtir. 61 yaşını dolduranların açıktan veya naklen tayinleri yapılamaz. Ancak, personel kanunlarındaki yaş hallerine ilişkin hükümler ile 43 üncü madde saklıdır." hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm Anayasa'nın 2, 5, 10, 13, 48, 49, 60 ve 140 ıncı maddeleriyle çelişmektedir.

Anayasa'nın 2 nci maddesinde Türkiye Cumhuriyetinin bir sosyal hukuk devleti olduğu belirtilmiştir.

"Sosyal devlet", vatandaşlarının sosyal durumlarıyla, refahlarıyla ilgilenen; onlar için asgarî insanca yaşama koşullarını sağlamayı ödev bilen devlettir.

Sosyal devlet'in temel unsurları arasında, sosyal adaletin, sosyal güvenliğin ve toplumsal dengenin sağlanması yer almaktadır.

Sosyal güvenlik, bireylere ekonomik güvence sağlayan; onu belli kimi zararlara uğrama olasılığına karşı koruma işlevini üstlenen; sosyal zararlara karşı ekonomik yönden güçlü kılmayı amaçlayan; herhangi bir meslek veya sosyal risk yüzünden geliri veya kazancı azalmış

kişilerin başkalarının yardımına gerek kalmaksızın yaşama ve geçinme ihtiyaçlarını karşılayan, güçsüzleri güçlülere karşı koruyan bir kurumlar bütünüdür.

Çağdaş toplumlarda, sosyal güvenliğin sağlanması insanların geleceğini güvence altına almaya, gönencini, huzurunu ve mutluluğunu sağlamaya yönelik etkinliklerin en önemlilerinden birisi olarak görülmekte; sosyal güvenlik kişi için vazgeçilmez bir hak, devlet için ise bir ödev olarak tanımlanmaktadır.

Anayasa'mızın 60 ıncı maddesinde de sosyal güvenlik bir hak olarak gösterilmiş; herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğu, Devletin sosyal güvenliği sağlamak için gerekli önlemleri alacağı bildirilmiştir.

"İnsan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasa'nın bulunduğu bilincinde olan devlet" olarak tanımlanan hukuk devletinin, "hukuk güvenliği" ve "hukuk istikrarı"nı sağlaması gerekmektedir.

Hukuk devleti, hukuk düzenini sosyal devletin amaç ve görevleri doğrultusunda kurduğunda, bir "sosyal hukuk devleti" görünümünü almaktadır.

Bir sosyal hukuk devletinde, sosyal güvenlik alanının en önemli konularından birisi de zorunlu emeklilik yaş sınırının belirlenmesidir.

Zorunlu emeklilik yaş sınırını hangi yaşın oluşturacağı, kuşkusuz yasama organının takdir alanı içinde kalan bir husustur; ancak burada takdirin, keyfilik anlamını taşımadığı gözden uzak tutulmamalıdır. Takdir yetkisi, adil, makul ve ölçülü biçimde kullanılmalı; kazanılmış hakları zedelememeli ve kişinin hukuk düzenine olan güvenini sarsmamalıdır.

Bir sosyal hukuk devletinde; sosyal güvenlik kurumlarının ve sosyal güvenlik sisteminin, çalışanların geleceğine ilişkin güvenliğini sağlamak durumunda olması, sosyal güvenliğe ilişkin tüm alanlarda hukuk istikrarını gerekli kılar. Bu nedenle sosyal güvenlik sistemindeki değişiklikler hukuk istikrarını zedelemeyecek bir nitelik taşımalı ve çalışanların, kazanılmış haklarını korumalıdır.

4839 sayılı Kanunla, kamu görevlileri için zorunlu emeklilik yaş sınırının 65'ten 61'e herhangi bir kademeli geçiş düzenlemesi yapılmaksızın aniden indirilmesi ve bu konuda 4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 2 nci maddesiyle yapılan düzenleme, "Sosyal hukuk devleti"nin yukarıda belirtilen nitelikleri ve gerekleri ile bağdaşmamaktadır.

Hukuki statüleri kanunla oluşturulan ve bu statü kurallarına güvenerek geleceklerini tasarlayan kamu görevlilerinin çalışmaya devam ederken, bu kuralların değiştirilmesi nedeniyle, herhangi bir kademeli geçiş düzenlemesi yapılmadan hemen emekli edilmeleri, onların sosyal güvenlik beklentilerini, maddî ve sosyal durumlarını zedeleyecek; hukuk güvenliği ve hukuk istikrarına da aykırı düşecektir.

Önceki kurala göre 65 yaşına kadar çalışabileceğini ve bu süre içinde emeklilik hakkını kazanacağını düşünerek memuriyete girenlerin bir kısmı, zorunlu emeklilik yaş sınırının 61'e

indirilmesi nedeniyle, emekli olmak olanağını veya emekliliğe ilişkin birtakım haklarını kaybedeceklerdir.

Böyle bir durumun ise, bir sosyal hukuk devletinde olması gereken hukuk güvenliğini zedelediği; makul, adil ve ölçülü olduğu iddia edilemez.

Zorunlu emeklilik yaş sınırının, 4839 sayılı Kanundaki gibi, kademeli bir geçiş düzenlemesi yapılmadan aniden 65'ten 61'e indirilerek çağdaş gelişmiş ülkelerdeki zorunlu emeklilik yaş sınırlarının altına çekilmesi, Anayasa'mızın 49 uncu maddesinde Devlet'e verilen "çalışmayı desteklemek", "çalışanları korumak" gibi görevlere de uygun düşmeyecek ve T.C. Emekli Sandığı iştirakçilerini, yaşamlarının en verimli çağında çalışma yaşamı dışına itecektir.

Bu durumun çalışma hak ve özgürlüklerinin, Anayasa'nın 48, 49 ve 13 üncü maddelerine aykırı bir biçimde; kamu yararı gözetilmeksizin, ölçüsüz ve adaletsiz olarak sınırlanması anlamına geleceği açıktır.

Tüm resmi demografik verilerin Türkiye'de ortalama yaşam süresinin uzadığını gösterdiği bir dönemde zorunlu emeklilik yaş sınırının 61'e indirilmesi, çalışma hakkından yararlanmak bakımından gençlerle yaşlılar arasında, yaşlılar aleyhine bir ayrımcılık niteliğini de taşıyabilecektir. Böyle bir durumun ise Anayasa'nın 10 uncu maddesi ile çelişeceği ortadadır.

Emekli Sandığı iştirakçilerinin, hukukî statülerini belirleyen kurallara güvenerek geleceklerini tasarlamış oldukları bir konumda, zorunlu emeklilik yaş sınırlarının herhangi bir kademeli geçiş düzenlemesi yapılmadan aniden düşürülerek hemen emekli edilmelerinin, onların huzurunu, mutluluğunu ve gönencini bozacağını; bu nedenle böyle bir yasama işleminin Anayasa'nın 5 inci maddesinde Devlet'e verilen görevlere aykırı olacağını da belirtmek gerekmektedir.

Anayasa'mız 60 ıncı maddesinde Devlet'in herkesin sosyal güvenliğini sağlamakla görevli olduğunu bildirmiştir.

Devlet, bu işlevini Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Bağ-Kur gibi sosyal güvenlik kurumları aracılığı ile yerine getirmektedir.

Kuşkusuz, sosyal güvenliği sağlamak için kurumsal yapılaştırmayı gerçekleştiren Devlet; onu korumakla da hükümlüdür. Bu nedenle sosyal güvenlik kurumları Devlet'in yönetimi ve denetimi altındadır.

Devlet'in sosyal güvenlik sistemini ve kurumlarını koruma görevi, yasama organının kanunları kabul ederken sosyal güvenlik kurumlarını güçlü bir malî yapıda tutmasını ve aktüeryal denge hesabını gözetmesini zorunlu kılmaktadır.

Türkiye'de sosyal güvenlik kurumlarının aktüeryal dengelerindeki bozukluklar, çok kısa bir süre önce, yasakoyucuyu bir dizi önlem almaya zorlamış ve 25.08.1999 günlü ve 4447 sayılı Kanun ile, 5434 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (b) fıkrası değiştirilerek, 25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadınlara 58, erkeklere 60 yaşından önce emekli aylığı bağlanması önlenmiştir.

Bugün ise, zorunlu emeklilik yaş sınırının 65'ten 61'e çekilmesi, daha önce alınan bu önlemlerle çelişecek ve T.C. Emekli Sandığının aktüeryal dengelerini bozacaktır.

Böyle bir durum, Anayasa'nın 2 nci maddesinde yer alan sosyal devlet ilkesinin gerçekleşmesini engellemesinin yanı sıra, Anayasa'nın 60 ıncı maddesi ile Devlete verilen görevlere de aykırı düşecektir.

Diğer yandan, 4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 2 nci maddesinin değiştirdiği, 5434 sayılı Kanun'un 40 ıncı maddesinin birinci fıkrası, yargıç ve savcılar bakımından da Anayasa'nın 140 ıncı maddesi ile çelişmektedir.

Anayasa'nın 140 ıncı maddesinin 4 üncü fıkrasında, yargıç ve savcılarının 65 yaşını bitirinceye kadar görev yapacakları bildirilmiştir. Bu kuralın yaşama geçirilebilmesi için, yasa düzeyinde, hakimler ve savcılar için zorunlu emeklilik yaş sınırını gösteren ve 140 ıncı maddeye koşut bir düzenlemenin yapılması gerekmektedir.

2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununda, 2797 sayılı Yargıtay Kanununda ve 2575 sayılı Danıştay Kanununda yargıç ve savcılarının zorunlu emeklilik yaş sınırına ilişkin bir kural bulunmamasına karşın, 5434 sayılı Kanunun genel kuralı, Anayasa'nın 140 ıncı maddesine koşut içerikte olduğu için, bugüne kadar bu konuda sorun yaşanmamıştır.

4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 2 nci maddesiyle, 5434 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin 1 inci fıkrasında yapılan düzenlemede, yargıç ve savcılar için ayrıksı bir hükmün yer almaması, yargıçlık ve savcılık mesleğinde olanların da 61 yaş sınırına bağlı tutulduğu sonucuna varılmasına neden olmaktadır. Nitekim Sayın Cumhurbaşkanı da 4827 sayılı Kanunu bir defa daha görüşülmek üzere TBMM'ne geri gönderirken bu hususa dikkati çekmiştir.

Böyle bir durum ise (çerçeve) 2 nci maddeyi bütünüyle Anayasa'nın 140 ıncı maddesine aykırı bir görünüme sokmaktadır.

4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 2 nci maddesiyle değiştirdiği 5434 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin 1 inci fıkrasının, bu nedenlerle Anayasa'nın 2, 5, 10, 13, 48, 49, 60 ve 140 ıncı maddelerine aykırı olduğu için iptali gerekmektedir.

B. 40 ıncı Maddenin (a) Bendinin Anayasa'ya Aykırılığı

4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 2 nci maddesinin değiştirdiği 5434 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin (a) bendi, zorunlu emeklilik yaş sınırı bakımından, 6400 ve üstü ek göstergeli görevleri fiilen yürütmekte olup, bu göreve ortak kararname veya Bakanlar Kurulu kararıyla atananlarla diğer iştirakçiler arasında olduğu kadar, 6400 ve üstü ek göstergeli görevleri fiilen yürütmekte olup bu görevlere Bakanlar Kurulu kararı veya ortak kararname ile atananlar arasında da eşitsizlik yaratmaktadır.

Bu durum, Anayasa'nın 10 uncu maddesinde düzenlenen "kanun önünde eşitlik" ilkesini zedelemektedir.

Kanun önünde eşitlik ilkesinin amacının, aynı durumda bulunan kişilerin kanunlarca aynı işleme bağlı tutulmasını sağlamak ve yurttaşlara, kanun karşısında dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayrımlı davranılmasını önlemek olduğu, Anayasa Mahkemesi'nin çeşitli kararlarında vurgulanmıştır.

Bu ilke ile, birbirleriyle aynı durumda olanlara ayrı kuralların uygulanması ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılması engellenmektedir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal

durumlar ayrı kurallara bağı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağı olacağı anlamına gelmez. Durum ve konumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değışik kuralları ve değışik uygulamaları gerektirebilir.

Kimi yurttaşların başka hükümlere bağı tutulmaları haklı bir nedene ve kamu yararına dayanmakta ise, eşitlik ilkesinin ihlâlinden söz edilemez.

Kuşkusuz kimi kamu görevlilerinin, görevlerinin önem, sorumluluk ve nitelikleri, onların zorunlu emeklilik yaşı sınırı bakımından farklı bir statüye sokulmaları için kanun önünde eşitlik ilkesini zedelemeyen haklı bir neden olarak görülebilir.

Ancak söz konusu (a) bendinde getirilen düzenleme, farklı statünün kimler için uygulanacağını, herkes için geçerli, genel, nesnel ölçütlere dayalı olarak ortaya koymamakta; görevin önem, sorumluluk ve niteliğı itibariyle hizmetine ihtiyaç duyulup görevde kalmalarında fayda görülenlerin yaşı hadlerinin, Bakanlar Kurulu kararı ile 65 yaşını doldurdıkları tarihi geçmemek üzere uzatılmasına olanak tanımaktadır.

"Bir kamu görevlisinin, görevinin önem, sorumluluk ve niteliğı itibariyle hizmetine ihtiyaç duyulup görevde kalmasında fayda görülmesi", özne ve takdir alanına giren bir durumdur; aynı durumdaki kamu görevlileri hakkında farklı, bireye özel hâttâ keyfi uygulamalara imkân bırakmaktadır.

Böyle bir durum, farklı statü uygulaması için haklı bir neden ve ölçüt olarak kabul edilemez ve kanun önünde eşitlik ilkesinin zedelenmesine yol açar.

Nitekim söz konusu (a) bendinin daha önceki metninde, farklı statü uygulanacak kamu görevlilerinin, görevlerinin belirtilmesi suretiyle, objektif ve genel bir ölçütün oluşturulduğu ve bu yolla kanun önünde eşitlik ilkesinin zedelenmesinin önlenmesine çalışıldığı görülmektedir.

Söz konusu 40 ıncı maddenin (a) bendi, bu bentte sayılan kamu görevlilerini, zorunlu emeklilik yaşı sınırı bakımından da belirsiz bir hukukî statüye sokmaktadır.

6400 ve üstü ek göstergeli görevleri fiilen yürütenlerden, bu görevlere Bakanlar Kurulu kararı veya ortak kararname ile atanmış olanlar, Bakanlar Kurulu uzatma kararı verirse 65 yaşına kadar çalışabilecekler; böyle bir uzatma kararı verilmezse 61 yaşında emekli olacaklardır.

Böyle bir belirsizliğı, Anayasa'nın 2 nci maddesinde yer alan sosyal hukuk devleti anlayışı ve 60 ıncı maddesinde yer alan sosyal güvenlik hakkı ile bağdaştırabilmek de mümkün değildir

Diğer yandan, sosyal güvenlik kapsamında bulunan "emeklilik"ın, kamu görevlileri yönünden, Anayasa'nın 60 ıncı maddesi kapsamında bir "hak" olduğu gözönünde tutulunca, (a) bendindeki düzenlemenin Anayasa'nın 128 inci maddesiyle de çeliştiğini ifade etmek gerekmektedir.

Bunun nedeni, Anayasa'nın 128 inci maddesinin; memurların ve diğer kamu görevlilerinin niteliklerinin, atanmalarının, görev ve yetkilerinin, hakları ve yükümlölüklerinin, aylık ve ödeneklerinin ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceğini bildirmiş olmasıdır.

Anayasa'nın 128 inci maddesinde yer alan bu ilke, çalışanlar yönünden bir güvence oluşturmaktadır.

Yaş sınırı nedeniyle emekliliğe sevk işlemi, kamu görevlisinin isteği ve istenci dışında göreviyle ilişkisinin kesilmesini gerektiren bir işlem olduğu için, bunun koşullarının genel, nesnel ve somut bir biçimde kanunla düzenlenmesi daha da büyük bir önem kazanmaktadır.

(a) bendindeki düzenleme, iki nedenle 128 inci maddeye aykırı düşmektedir.

Birinci neden, bu bentte belirlenen nitelikteki kamu görevlilerinden, "görevin önem, sorumluluk ve niteliği itibarıyla hizmetine ihtiyaç duyulup görevinde kalmalarında fayda görülür" in, 65 yaşını geçmemek üzere zorunlu emeklilik yaş hadlerinin uzatılmasını Bakanlar Kurulu kararına bırakması ve her birey için farklı, keyfi ve öznel uygulamalara imkân tanınmasıdır.

İkinci neden ise, söz konusu bentte zorunlu emeklilik yaşının sınırının 61'den 65'e kadar uzatılabilmesi için getirilen "görevin önem, sorumluluk ve niteliği itibarıyla hizmetine ihtiyaç duyulup görevlerinde kalmalarında fayda görülmek" gibi soyut ve öznel ölçütlerin, 128 inci maddenin gereğini karşılayacak bir kanunî belirliliği sağlamakta yetersiz kalışıdır.

Zorunlu emeklilik yaş sınırı gibi, 128 inci maddeye göre kanunla düzenlenmesi gereken bir konuda, Bakanlar Kurulu kararı ile belirleme yapmaya imkân tanınmanın; Anayasa'nın 7 nci maddesine aykırı bir yetki devri niteliğini taşıdığı da gözden uzak tutulmamalıdır.

4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 2 nci maddesinin değiştirdiği, 5434 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin (a) bendinin; yukarıda açıklandığı gibi hukuk devletinin temel unsurlarından olan kanun önünde eşitlik ilkesine, hukukî belirlilik gereğine ve Anayasa hükümlerine aykırı yanları, bu bendi Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesi ile de çelişik bir görünüme sokmaktadır.

Bu nedenlerle, Anayasa'nın, 2, 7, 10, 60 ve 128 inci maddelerine aykırı olan söz konusu Kanunun (a) bendinin iptali gerekmektedir.

C. 40 ıncı Maddenin (d) Bendinin Anayasa'ya Aykırılığı

4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 2 nci maddesinin değiştirdiği 5434 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin (d) bendi şöyledir:

"d) (a) bendinde belirtilen görevlere 61 yaşına, (b) bendinde belirtilen görevlere 67 yaşını ve (ç) bendinde belirtilen görevlere de hizalarında gösterilen yaş hadlerini doldurmuş bulunanlar açıktan veya naklen tayin edilemezler."

(d) bendinde yer alan hüküm, 40 ıncı maddenin birinci fıkrasında belirlenen zorunlu emeklilik yaş sınırına paralel bir düzenleme getirmektedir. Bu nedenle, birinci fıkra için söz konusu olan Anayasa'ya aykırılık gerekçeleri, (d) bendi için de geçerliliğini korumaktadır.

Bu durumda (d) bendinin de, Anayasa'nın 2, 5, 10, 13, 48, 49, 60 ve 140 ıncı maddelerine aykırı olduğu için iptali gerekmektedir.

3. 4839 SAYILI KANUNUN (ÇERÇEVE) 6 NCI MADDESİNİN 5434 SAYILI KANUNUN GEÇİCİ 139 UNCU MADDESİNE EKLEDİĞİ FIKRALARIN ANAYASA'YA AYKIRILIĞI

4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 6 ncı maddesinin, 5434 sayılı Kanunun geçici 139 uncu maddesine eklediği fıkralar; emekli ve malûllük aylığı alanlar, dul aylığı alanlar ve yetim aylığı alanlar için "sağlık katkı payı" adı altında yeni bir yükümlülük getirmiştir.

Anayasa'nın 2 nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir sosyal hukuk devleti olduğu belirtilmiş; 60 ıncı maddesinde de herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip bulunduğu, Devletin bu güvenliği sağlayacak gerekli önlemleri alacağı ve örgütü kuracağı kurala bağlanmıştır.

Anayasa'nın 5 inci maddesinde de, kişilerin ve toplumun gönenç, huzur ve mutluluğun sağlamak, kişinin temel hak ve özgürlüklerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleri ile bağdaşmayacak biçimde sınırlayacak siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli koşulları hazırlamaya çalışmak, Devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.

Sosyal güvenlik hakkı, yurttaşların gönenciyle yakından ilgilenen, onlara insanca yaşam düzeyini sağlamakla görevli olan sosyal devletin gereği ve sonucudur.

4839 sayılı Kanunun (çerçeve) 6 ncı maddesiyle 5434 sayılı Kanunun geçici 139 uncu maddesine eklenen fıkralarda, hak sahibinin hasta olduğunda yapılan iyileştirme giderlerine katılması yerine, doğabilecek sağlık riskleri için önceden katkı payı alınması öngörülmektedir.

Gerçi, 5434 sayılı Kanunun geçici 139 uncu maddesi uyarınca kullanılması resmî sağlık kurulu raporu ile gerekli görülen protez, ortez ve tıbbî araç gereç bedelleriyle ayakta ya da konutta tedavide kullanılan ilaç bedellerinin % 10'u hak sahiplerince ödenmektedir; ancak, bu ödemeler "olası risk karşılığı" niteliğinde değil, fiilen gerçekleşmiş iyileştirme giderlerine katkı olarak yapılmaktadır. "Katkı payı" teriminin asıl anlamı da budur.

Sosyal güvenlik sistemine katılmış, bu kapsamda çalışırken belli süre prim ödemiş ve sonuçta emeklilik hakkı kazanarak, yaşayabileceği "asgarî" bir geliri elde edebilmiş kişilerin, fiilen gerçekleşmiş iyileştirme giderlerine değil, olası risklere dayalı olarak yeniden ve sürekli artan bir biçimde prim benzeri ödemelere tabi tutulması; Anayasa'nın Devletin temel amaç ve görevleri arasında saydığı hususlarla, sosyal hukuk devleti ilkesi ve sosyal güvenlik amacıyla, aynı zamanda hukuk devletinin temel unsurlarından olan hukuk güvenliği ve hukuk istikrarı ile çelişmektedir.

Bu bakımdan 5434 sayılı Kanunun geçici 139 uncu maddesine eklenen söz konusu fıkraların, Anayasa'nın 2, 5 ve 60 ıncı maddelerine aykırı bir görünüm taşıdığı için iptali gerekmektedir.

4. 4839 SAYILI KANUNUN (ÇERÇEVE) 7 NCI MADDESİNİN 5434 SAYILI KANUNA EKLEDİĞİ GEÇİCİ MADDE 213 ÜN ANAYASA'YA AYKIRILIĞI

4839 sayılı Kanunun çerçeve 7 nci maddesi ile 5434 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 213, 40 ıncı maddenin (a) bendi kapsamında bulunan iştirakçilerden;

a) Kanun'un yayımı tarihinden önce 61 yaşını dolduranlara Kanun'un yayımı tarihinden itibaren,

b) Kanun'un yayımını izleyen 2 ay içerisinde 61 yaşını dolduranlara 61 yaşını doldurdukları tarihten itibaren,

İki ay süreyle görevlerinde kalmak olanağını tanımıştır.

Geçici Madde 213, 5434 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin (a) bendi kapsamı dışındaki iştirakçilere ise, böyle bir olanak tanımamıştır.

İştirakçilerin bir kısmına diğerlerinden farklı olanaklar, bir başka deyişle ayrıcalıklar getirilmesi, haklı bir nedene dayanmadığı için kanun önünde eşitlik ilkesi ile bağdaşmamakta; ayrıca hukuk devletinin gereği olan "hukukî güvenlik" ve "hukukî istikrar" ilkelerine de uygun düşmemektedir.

Bu nedenlerle, Anayasa'nın 2 nci ve 10 uncu maddelerine aykırı olan Geçici Madde 214'ün iptali gerekmektedir.

5. 4839 SAYILI KANUNUN (ÇERÇEVE) 8 İNCİ MADDESİNİN 5434 SAYILI KANUNA EKLEDİĞİ GEÇİCİ MADDE 214 ÜN ANAYASA'YA AYKIRILIĞI

4839 sayılı Kanunun 5434 sayılı Kanuna eklediği Geçici Madde 214, bu Yasanın yürürlüğe girdiği günde 61 yaş sınırı nedeniyle emekliye ayrılanlara verilecek ek ikramiye yönünden, 30 yıl fiilî hizmeti bulunanlarla bulunmayanlar arasında ayırım yapmaktadır. Bu ayırım haklı bir nedene dayanmadığı için Anayasa'daki kanun önünde eşitlik ilkesi ile bağdaşmamakta; ayrıca hukuk devletinin gereği olan "hukukî güvenlik" ve "hukukî istikrar" ilkelerine uygun düşmemektedir.

Bu nedenlerle, Anayasa'nın 2 ve 10 uncu maddelerine aykırı olan geçici madde 214'ün iptali gerekmektedir.

6. 4839 SAYILI KANUNUN 9 UNCU MADDESİNİN ANAYASA'YA AYKIRILIĞI

4839 sayılı Kanun'un 9 uncu maddesinde, bu Kanunun 1 inci maddesinin 15.04.2003 tarihinde, 6 ncı maddesinin 01.04.2003 tarihinde, diğer maddelerinin ise yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği bildirilmiştir.

Hukuk devletinde, hukuk devleti adı verilen yönetim biçiminin temel unsurlarından olan hukukî belirlilik ve hukukî güvenliğin doğal sonucu olarak, hukuk kurallarının en erken, yayımlandıkları tarihte yürürlüğe girmesi gerekir. İlân edilmemiş kuralların bağlayıcı olması beklenemez.

Kuşkusuz, yürürlüğü yayımdan daha ileri bir tarihe bırakmak mümkündür.

Türkiye Cumhuriyeti, Anayasa'sının 2. maddesinde belirtildiği gibi bir sosyal hukuk devletidir.

Söz konusu 9 uncu maddede, 1 ve 6 ncı maddeler için 4839 sayılı Kanunun Resmi Gazete'de yayım gününden önceki tarihlerin yürürlük tarihi olarak gösterilmesi, bir hukuk devletinde gerçekleştirilmesi gereken hukukî belirlilik ve hukukî güvenlik ilkelerini zedelemekte; bu bakımdan 9 uncu maddeyi, Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti niteliğine aykırı bir görünüme sokmaktadır.

Bu nedenle söz konusu maddenin de iptali gerekmektedir.

SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda belirtilen gerekçelerle, 03.04.2003 tarihli ve 4839 sayılı "Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un:

1. 1 inci maddesiyle değiştirilen 5434 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin (a) fıkrasının Anayasa'nın 2 nci maddesine,

2. (Çerçeve) 2 nci maddesiyle değiştirilen 5434 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin 1 inci fıkrasında yer alan; "İştirakçilerin görevleri ile ilgilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 61 yaşını doldurdıkları tarihtir. 61 yaşını dolduranların açıktan veya naklen tayinleri yapılamaz. Ancak personel kanunlarındaki yaş haddelerine ilişkin hükümler ile 43 üncü madde hükmü saklıdır." hükmünün Anayasa'nın 2, 5, 10, 13, 48, 49, 60 ve 140 ıncı maddelerine,

3. (Çerçeve) 2 nci maddesiyle değiştirilen 5434 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin (a) bendinde yer alan: "6400 ve daha yukarı ek göstergeli görevlere müşterek kararname ile atanmış olup, bu görevleri fiilen yürütmekte olanlardan görevin önem, sorumluluk ve niteliği itibarıyla hizmetine ihtiyaç duyulup görevinde kalmalarında fayda görülenlerin yaş hadleri, Bakanlar Kurulu kararı ile 65 yaşını doldurdıkları tarihi geçmemek üzere uzatılabilir." hükmünün Anayasa'nın 2, 7, 10, 60 ve 128 inci maddelerine,

4. (Çerçeve) 2 nci maddesiyle değiştirilen 5434 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin (d) bendinde yer alan; "(a) bendinde belirtilen görevlere 61 yaşını, (b) bendinde belirtilen görevlere 67 yaşını ve (ç) bendinde belirtilen görevlere de hizalarında gösterilen yaş hadlerini doldurmuş bulunanlar açıktan veya naklen tayin edilemezler." hükmünün Anayasa'nın 2, 5, 10, 13, 48, 49, 60 ve 140 ıncı maddelerine,

5. (Çerçeve) 6 ncı maddesiyle 5434 sayılı Kanunun geçici 139 uncu maddesine eklenen fıkralarda yer alan: "Bu madde uyarınca yapılacak sağlık yardımları için her ay:

1- Emekli ve malûllük aylığı alanlardan;

a) Kendileri için 120,

b) Eşleri için 90,

c) Çocuklarının her biri için 60,

d) Ana ve babalarının her biri için 90,

2- Dul aylığı alanlardan 90,

3- Yetim aylığı alanlardan 60,

Gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda sağlık katkı payı alınır. Ancak, bu katkı payı hiç bir şekilde emekli, malûllük, dul ve yetim aylıklarının yüzde birini geçemez.

Bu Kanunun 64 üncü maddesi ile 3.11.1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylık bağlananlardan ve Vatani Hizmet Tertibinden aylık alanlardan sağlık katkı payı alınmaz." hükümlerinin Anayasa'nın 2, 5 ve 60 ıncı maddelerine,

6. (Çerçeve) 7 nci maddesiyle 5434 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 213'te yer alan:

"40 ıncı maddenin (a) bendi kapsamında bulunan iştirakçilerden;

a) Kanunun yayımı, tarihinden önce 61 yaşını, dolduranlar bu Kanunun yayımı, tarihinden itibaren,

b) Kanunun yayımını izleyen iki ay içerisinde 61 yaşını dolduranlar 61 yaşını doldurdıkları tarihten itibaren,

İki ay süreyle görevlerinde kalırlar." hükmünün Anayasa'nın 2 ve 10 uncu maddelerine,

7. (Çerçeve) 8 inci maddesiyle 5434 sayılı Kanuna eklenen geçici madde 214'te yer alan:

"Bu Kanunun getirdiği 61 yaş haddi nedeniyle bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emekliye sevk edilenler hakkında Ek 68 inci maddenin birinci fıkrasında öngörülen iki yıllık süre aranmaz. Bunlardan 30 yıllık fiili hizmet süresini doldurmamış olanlara, bir kereye mahsus olmak üzere, bir aylık tutarında ek emekli ikramiyesi verilir." hükmünün Anayasa'nın 2 ve 10 uncu maddelerine,

8. 9 uncu maddesinin, Anayasa'nın 2 nci maddesine,

aykırılıkları nedeniyle iptaline; Anayasa'ya açıkça aykırı olan bu hükümlerin yürürlükte kalması ileride giderilmesi ve onarılması olanaksız yasal, hukuksal sorunlar ve olumsuzluklar yaratacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi arz ederim.""